

Päihteitä käyttävien sosiaali- ja terveysneuvontakokeilu

607/05.08.00/2018

Sosiaali- ja terveyslautakunta 23.08.2018 § 36

Yliääkäri Kristian Kallio

Naantali on mukana valtakunnallisessa aikuissosiaalityön Pro sos – kehittämishankkeessa. Pro sos – hankkeen tavoitteena on kehittää vaikuttavaa ja asiakaslähtöistä sosiaalityötä. Jalkautuvan sosiaalityön osahankkeessa on suunniteltu Naantaliin omaa jalkautuvan sosiaalityön kokeilua.

Jalkautuva sosiaalityö ts. ”sosiaalityö turuilla ja toreilla” nähdään vanhan toimistoympäristöön paikantuneen sosiaalityön uutena tavoitetilana. Naantalissa jalkautuva sosiaalityö on osa aikuisten psykososiaalisten palveluiden (APS) tulosaluetta kohdistuen päihde- ja mielenterveysasiakkaisiin. APSin tulosalueen työtä on kehitetty viime vuosina ja työskentelytavaksi on muotoutunut moniammatillinen tiimityöskentely vuositasolla 150-200 naantalilaisen asiakkaan asioissa.

Viranomaisyhteistyössä sekä pitkäaikaisilta päihdeasiakkailta saadun tiedon mukaan on viime vuosien aikana huolta aiheuttanut erityisesti 18-25-vuotiaiden naantalilaisten lisääntynyt päihteiden käyttö ja riskikäyttäytyminen. Tilanne vaatii sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöiltä muutosvalmiutta ja uusien työskentelytapojen löytämistä.

Naantalin päihde ja mielenterveystiimi on suunnitellut käynnistettäväksi kokeiluhankkeen ajalle 1.9. - 31.12.2018. Esityslistan liitteenä on hankesuunnitelma kustannusarvioineen. Päihteitä käyttävien sosiaali- ja terveysneuvontakokeilun tavoitteena on nuorten päihdekäyttäjien tavoittaminen matalalla kynnyksellä ja kontaktin luominen nuorten ja työntekijöiden välillä. Lisäksi tavoitteena on päihdekäytöstä aiheutuvien haittojen vähentäminen niin yksilö-, ympäristö-, kuin yhteiskuntatasolla sekä suorien ja välillisten kustannusten pienentäminen. Yksilötasolla pyritään vaikuttamaan yleiseen terveyskäyttäytymiseen ja syrjäytymisen ehkäisemiseen mm. asumisen turvaamisella ja yleisellä terveysneuvonnalla. Ympäristötasolla pyritään luomaan osallisuutta, jolloin ympäristöön kohdistuva haitta pienenee esim. ympäristön siisteyden ja näpistelyjen osalta. Yhteiskuntatasolla talouden näkökulmasta pyritään minimoimaan kustannuksia varsinkin huumeiden käyttöön liittyvien terveydenhuollon kustannuksien osalta.

Naantalilaisilla huumeidenkäyttäjillä on tällä hetkellä vain mahdollisuus käyttää terveysneuvontapiste Millin palveluita Turussa, palvelua käyttää noin 30 naantalilaista asiakasta vuositasolla. Millin palveluissa ei ole mahdollista saada sosiaalineuvontaa eikä kokemusasiantuntijan palveluita. Naantalin kokeilussa ammatillinen asiantuntijuus ja kokemusasiantuntijuus toimisivat rinnakkain kaikkia päihteitä käyttävien asiakkaiden kanssa. Rinnakkain toimimisella mahdollistetaan helpommin kontaktien luominen päihteitä käyttäviin asiakkaisiin, jolloin ohjausta, neuvontaa ja tukea sekä palve-

luita voidaan tarjota matalalla kynnyksellä. Kokeilussa asiakkaan on mahdollista saada kokonaisvaltaista moniammatillista palvelua yhden oven periaatteella. Tavoitteena on toteuttaa kokeilu ajalla syyskuu-joulukuu 2018 ja se toteutettaisiin kerran viikossa kahden tunnin ajan päivätoimintakeskus Tuulentuvan tiloissa, päihdetyötä tekevien oman työn ohessa kokemusasiantuntijuudella vahvistettuna.

Sosiaalihuoltolain mukaan erityisesti mm. erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden neuvontaan ja ohjaukseen tulisi kiinnittää huomiota. Sosiaalihuoltolaki sekä terveydenhuoltolaki edellyttävät sosiaali- ja terveyspalveluiden toimimista yhteistyössä ja palveluiden suunnittelemista, järjestämistä sekä toteuttamista asiakkaan kannalta kokonaisuutena. Uudistuvassa päihde- ja mielenterveyslainsäädännössä tullaan velvoittamaan kokemusasiantuntijuuden hyödyntämistä ja painottamaan jalkautumista ja matalan kynnyksen palveluita.

Terveydenhoitaja Sanna Suominen ja sosiaaliohjaaja Katja Ristilehto kertovat kokeilun käynnistämisestä kokouksessa.

PERUSTURVAJOHTAJA:

Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää käynnistää päihteitä käyttävien sosiaali- ja terveysneuvontakokeilun liitteenä olevan suunnitelman mukaisesti ajalla 1.9. - 31.12.2018.

LIITE B1, SOTE-LTK 23.8.2018

Kokeilusta raportoidaan vuoden 2019 ensimmäisessä kokouksessa, jolloin tehdään päätös kokeilun jatkosta.

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA:

Perusturvajohtajan ehdotus hyväksyttiin.

Sosiaali- ja terveyslautakunta 24.01.2019 § 5

Yliääkäri Kristian Kallio

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti kokouksessaan 23.8.2018 perusturvajohtajan ehdotuksen mukaisesti päihteitä käyttävien sosiaali- ja terveysneuvontakokeilun järjestämisestä Naantalissa ajalla 1.9. – 31.12.2018. Kokouksessa sovittiin myös kokeilun raportoinnista lautakunnan vuoden 2019 ensimmäisessä kokouksessa.

Terveydenhoitaja Sanna Suominen, sosiaaliohjaaja Katja Ristilehto ja kokemusasiantuntija Niko Leiklahti raportoivat kokeilun toteutumisesta soten johtoryhmässä 10.1.2019. Sosiaali- ja terveysneuvontakokeilu toteutui syksyllä 2018 tehdyn suunnitelman mukaisesti. Kokeilussa tavoitettiin 19 naantalilaista päihteiden käyttäjää, jotka vastaanottivat neuvontaa ja ohjausta kaupungin työntekijöiltä sekä kokemusasiantuntijalta. Käyntejä kokeilujalla toteutui yhteensä 144 (kun käynnit Millissä koko vuonna 2018 olivat yhteensä 199). Pistovälineitä vaihdettiin runsaasti, kokemusasiantuntijan mukaan syksyn aikana ei tullut tietoon, että esimerkiksi leikkipuistoista tai muilta julkisilta paikoilta olisi löytynyt ruiskuja. Erikoissairaanhoidossa ei

ylilääkärin tiedon mukaan jouduttu syksyn 2018 aikana hoitamaan huumeiden käyttäjien vakavia infektioita.

Soten johtoryhmä arvioi kokeilun toteutuneen hyvin. Kokeilun kustannukset olivat varsin pienet, jaetun materiaalin arvo oli yhteensä noin 500 euroa. Lisäksi vastaanotto valmisteluineen sitoo vähintään kahden työntekijän työpanosta 2 - 3 tuntia viikossa. Tärkeimmät tavoitteet toteutuivat, kävijöiden lukumäärä jäi kuitenkin melko vähäiseksi. Kokeilun keston arvioitiin olleen niin lyhyt, että vartenotettavia johtopäätöksiä ei ole mahdollista vielä tehdä.

Kokeilun jatkaminen on perusteltua, jotta saadaan enemmän kokemusta ja jotta toimintaa voidaan kehittää. Kokeilun yhtenä tavoitteena oli tavoittaa erityisesti niitä asiakkaita, jotka eivät käytä nykyisiä palveluja. Myös henkilökunnan työpanos tulee arvioida ja systeemistä työskentelyä kokeilussa tulee lisätä.

PERUSTURVAJOHTAJA:

Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää jatkaa sosiaali- ja terveysneuvontakokeilua 31.5.2019 asti ja että tuloksista raportoidaan lautakunnan kesäkuun 2019 kokouksessa, jolloin tehdään päätös kokeilun jatkosta.

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA:

Perusturvajohtajan ehdotus hyväksyttiin.